امیرغلامحسین دربندی در گفت‌وگو با «جوان» از فعالیت انقلابی ارتشی‌ها می‌گوید

اعلامیه‌های امام را در دل ارتش تکثیر می‌کردیم

■ علیرضا محمدی

امام خمینی(ره) تأکید داشتند بدنه ارتش از جوانان مسلمان و متعهد تشکیل شده و در جریان مبارزات مردم ایران، قلوب ارتشیان همراه مردم است. وقایع روزهای پر التهاب سال سرنوشت‌ساز ۱۳۵۷ به خوبی این حقیقت را به اثبات رساند. ارتشی‌ها در کنار مردم و حتی با لباس‌های فرم نظامی‌شان به خیابان‌ها آمدند و شعار مرگ بر شاه دادند. حالا دیگر نظام طاغوت نه ملتی داشت و نه ارتشی که بخواهد به آن تکیه کند. وقتش رسیده بود دیو بیرون برود و فرشته درآید. امیرغلامحسین دربندی از ارتشی‌های انقلابی است که خاطرات زیبایی از همراهی ارتش با امام و ملت در مبارزه با استبداد و استکبار دارد. گفت‌وگوی ما با وی را پیش‌رو دارید.

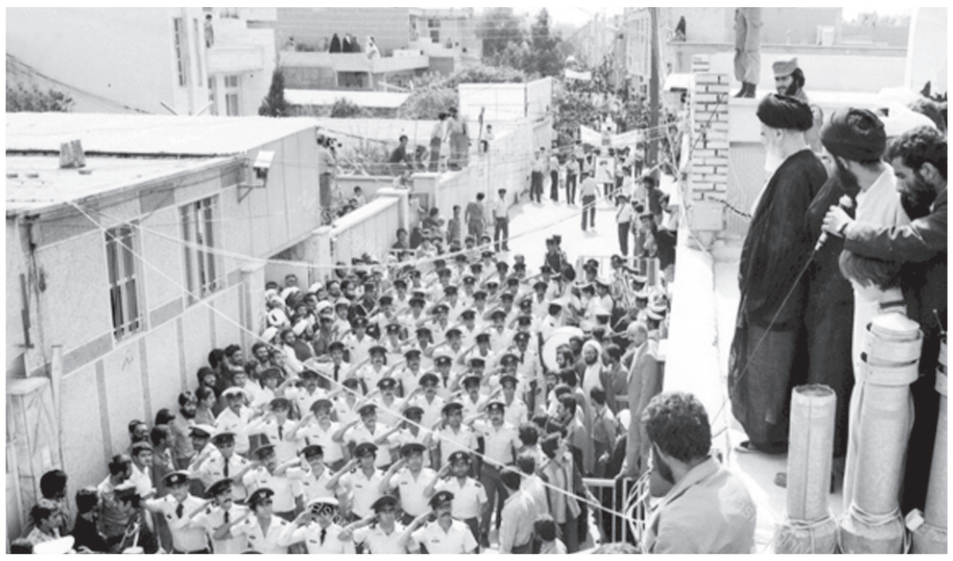

اگر به سال‌های قبل از پیروزی انقلاب برگردیم، تصور عموم این است که ارتش شاهنشاهی سفت و سخت به تاج و تخت می‌چسبد و از آن حمایت می‌کند، اما حضرت امام معتقد به حمایت ارتش از مردم بودند. ایشان چطور به چنین باوری رسیدند؟

امام به خوبی می‌دانستند که بدنه ارتش از همان جوانان مسلمان ایرانی تشکیل شده است که نهایتاً بین شاه و مبارزات اسلامی مردم، طرف مردم را می‌گیرند. در همین خصوص یک نقل قول جالبی از دیدار مهندس بازرگان با حضرت امام در نوفل لوشاتو وجود دارد. در این دیدار بازرگان به حضرت امام می‌گوید ایران سه رکن دارد؛ شاه، ارتش و امریکا، آن وقت شما می‌گویید شاه برود تا من بیایم. شاه کجا برود و اگر هم رفت ارتش و امریکا را چه کنیم؟ امام هم می‌فرمایند: «شما بگویید شاه باید برود، با مردم هم‌صدا بشوید، وقتی رفت، ارتش فرزندان همین مردمند، به دامن انقلاب برمی‌گردند، امریکا هم گورش را گم می‌کند. شما غصه اینها را نخورید.» امام به خوبی از ماهیت بدنه ارتش خبر داشتند. جوانانی که دل در گرو اسلام داشتند و رفته‌رفته با نهضت اسلامی امام همراهی کردند. ایشان قبل از انقلاب ارتباطات متعددی با افسران انقلابی داشتند و به خوبی از ماهیت اسلامی بچه‌های ارتش مطلع بودند.

ارتشی‌ها قبل از انقلاب با امام در ارتباط بودند، آن هم رهبری که در تبعید به سر می‌برد؟

بله، همین طور است. یک نمونه مصداقی را عرض می‌کنم. من در سال‌های ۵۱ تا ۵۷ در هوانیروز ارتش بودم. آنجا افسران و درجه‌داران انقلابی کم نداشتیم. در خلال سال‌های ۵۳ یا ۵۴ سرهنگ محمدرضا پورجمعه و تعداد دیگری از نیروها برای یک مأموریت ناوبری به سوریه می‌روند. طبق برنامه، آنها هلی‌کوپترهایشان را در بغداد فرود می‌آورند. سرهنگ پورجمعه که جزو مهندسی پرواز یا همان همافرها بود، بالگرد را دستکاری می‌کند تا ادامه پروازشان به تأخیر بیفتد. سپس ایشان همراه یکی دیگر از افسران انقلابی خودشان را به نجف می‌رسانند و با حضرت امام دیدار می‌کنند. این قضیه مربوط به زمانی است که پایه‌های رژیم هنوز استوار بود و امکان لو رفتن و حتی اعدامشان می‌رفت اما به شوق زیارت حضرت امام و دریافت منویاتشان این خطر را به جان می‌خرند.

اصفهان جایگاه ارتشی‌های انقلابی مانند شهید صیاد شیرازی است. البته ایشان در رسته توپخانه بودند و شما در هوانیروز. ارتباطی بین ارتشی‌های انقلابی در رسته‌های مختلف وجود داشت؟

خیر، ما خوشه‌ای عمل می‌کردیم. هر واحدی هسته انقلابی خودش را داشت، چراکه اگر یک نفر لو می‌رفت، امکان لو رفتن همه وجود داشت. فعالیت سیاسی در جو ارتش بسیار سخت بود و باید مراقبت‌های زیادی انجام می‌دادیم. عرض کردم بنده در هوانیروز اصفهان بودم. در معیت افسران انقلابی مانند شهیدان کشوری، شیرودی، حسین قاسمی و... که همگی از افسران انقلابی شناخته شده هستند. همین شهید قاسمی به شهید نماز معروف است. با وجود چنین چهره‌هایی جو هوانیروز طوری شده بود که کتاب حکومت اسلامی یا ولایت فقیه حضرت امام را داخل پادگان دست به دست می‌کردیم. البته برای ردگم کنی به جای نام امام، روی کتاب نام امام کاشف الغطاء به عنوان نویسنده نوشته شده بود. یا جلد رساله امام را کنده بودیم و از آن استفاده می‌کردیم. حتی پیام‌ها و اعلامیه‌های ایشان را در دل ارتش تکثیر می‌کردیم. یک دستگاه فتوکپی داشتیم که باید کاربن می‌گذاشتیم و هر دو سه برگ را تکثیر می‌کردیم. بعد کاربن‌ها را از بین می‌بردیم. چون ضداطلاعات می‌آمد اتاق‌ها را می‌گشت و کاربن‌ها را جلوی نور آفتاب می‌گرفت تا بداند چه چیزی با آن تکثیر شده است. وقتی تظاهرات مردمی شروع شد، ارتشی‌ها هم دوست داشتند مردم را همراهی کنند اما جرم سنگینی بود و خیلی وقت‌ها با لباس شخصی در تظاهرات شرکت می‌کردیم.

امکان داشت یک ارتشی با لباس فرم نظامی در تظاهرات مردمی حضور پیدا کند؟

در اوایل بهمن ماه ۱۳۵۷ این اتفاق در اصفهان افتاد. البته در سایر شهرها بچه‌های انقلابی ارتش فعالیت‌های متعددی داشتند. به دلیل اینکه من در اصفهان بودم دیده‌های خودم را عرض می‌کنم. همان اوایل بهمن بچه‌های نیروی هوایی اصفهان به خیابان آمدند و تظاهرات کردند. ما هم در هوانیروز برنامه‌ریزی کردیم تا به خیابان‌ها بیاییم. روز بعد از تظاهرات بچه‌های نیروی هوایی، با لباس نظامی بیرون آمدیم و به حمایت از انقلاب تظاهرات کردیم. اول هم نگفتیم مرگ بر شاه که مأموران حکومت نظامی حساس نشوند. شعار می‌دادیم وای به حالت بختیار اگر خمینی دیر بیاد. یا می‌گفتیم استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی. بعد از سبزه میدان آمدیم پایین به سمت میدان امام که آن موقع اسمش نقش جهان بود. بچه‌ها پوتین‌هایشان را هماهنگ زمین می‌زدند و پیش می‌رفتند. کم‌کم شعار مرگ بر شاه گفتیم و اینجا بود که مأموران حکومت نظامی ریختند و به طرف ما تیراندازی کردند. حساب کنید دو دسته نظامی با هم درگیر شده بودند. یک دسته به طرف دسته مقابل تیراندازی می‌کرد. ناگهان مردم میان ما واسطه شدند و دکمه پیراهن‌ها را باز کردند که اگر قرار است گلوله‌ای به سمت ما شلیک شود، به سینه آنها بخورد. وقتی چنین فداکاری را از مردم دیدیم، تصمیم گرفتیم روزهای بعد باز به خیابان‌ها بیاییم و تظاهرات کنیم.

و تظاهرات‌تان را تکرار کردید؟

بله، در مسجد مصلای اصفهان، مسجد حکیم، مسجد جامع و در سبزه میدان اصفهان که الان به میدان قیام معروف است، تظاهراتی برگزار کردیم. مسجد مصلی اصفهان که الان نماز جمعه این شهر در آن برگزار می‌شود یک زمین خاکی بسیار بزرگی داشت. شاید چهارم بهمن ماه ۵۷ بود که آنجا یک تجمع و تظاهرات باشکوهی برگزار کردیم. امیر سرتیپ خلبان محمد کریم عابدی که بعد انقلاب یک دوره هم نماینده شورای اسلامی بود، ما را رهبری می‌کرد. ایشان فهم سیاسی بالایی داشت. رفت بالای منبر مصلی و یک قطعنامه خواند. یکی از بندهای مهم قطعنامه این بود که من از امروز کاپیتولاسیون را لغو و اعلام می‌کنم امریکایی‌ها مسئولیت جانشان با خودشان است. اگر اتفاقی افتاد آنها مسئول خون خودشان هستند. ما مسئولیت آنها را تضمین نمی‌کنیم. این بیانیه شدیدالحن درحالی بود که حکومت شاه سرکار بود. تانک‌ها سر چهارراه‌ها مستقر بودند و مستشاران بیگانه همچنان بر ارتش نظارت داشتند. از طرفی اصفهان یک فرماندار سختگیر نظامی به نام سرلشکر ناجی داشت که به دلیل جنایت‌هایش همراه خسروداد، رحیمی و نصیری به عنوان چهار نفر اولی بودند که فردای روز پیروزی انقلاب در ۲۳ بهمن ماه اعدام شدند.

واکنش مأموران حکومت نظامی به قطعنامه شما چه بود؟

بلافاصله مأمورها ریختند و ما هم فرار کردیم. در کوچه‌ها مردم در خانه‌ها را باز می‌کردند و به ما لباس شخصی می‌دادند اما تعدادی از بچه‌ها دستگیر شدند. بعدها عده‌ای از میان دستگیرشدگان تبعید هم شدند. حکم اعدام برای کریم عابدی بریده بودند که رژیم به اجرای حکم ایشان قد نداد و انقلاب به پیروزی رسید. در اینجا باز مردم به میدان آمدند و از ما حمایت کردند. من خودم در بطن ماجرا بودم و دیدم که مردم سرچهارراه شکرشکن و چهارراه نقاشی ماشین‌های حکومت نظامی را محاصره کردند و در کف خیابان نشستند. آیت‌الله طاهری حرکت مردمی را هدایت می‌کرد. مأموران در میان مردم محاصره شده بودند و حتی یک سانت نمی‌توانستند حرکت کنند. مردم می‌گفتند تا هوانیروزی‌ها را آزاد نکنید از جایمان بلند نمی‌شویم. نهایتاً مجبور شدند بازداشت‌شدگان را رها کنند.

> بچه‌ها پوتین‌هایشان را هماهنگ زمین می‌زدند و پیش می‌رفتند. کم‌کم شعار مرگ بر شاه گفتیم و اینجا بود که مأموران حکومت نظامی ریختند و به طرف ما تیراندازی کردند. حساب کنید دو دسته نظامی با هم درگیر شده بودند. یک دسته به طرف دسته مقابل تیراندازی می‌کرد. ناگهان مردم میان ما واسطه شدند

در تهران و خیلی از شهرها در یکی دو روز منتهی به پیروزی انقلاب مردم به برخی از مراکز نظامی حمله کردند، در اصفهان اوضاع چطور بود؟

اصفهان یک ماه قبل از سایر شهرها حکومت نظامی برقرار شده بود اما به دلیل همراهی ارتشی‌ها با مردم در جریان پیروزی انقلاب حتی یک سنگ از سوی مردم به پادگان‌ها پرتاب نشد. این امر در حالی بود که در اصفهان پادگان زیاد داشتیم. نیروی هوایی، پشتیبانی عمومی اصفهان، مرکز آموزش توپخانه، گروه ۵۵توپخانه، گروه ۴۴ توپخانه و هوانیروز که خودش چند دسته بود؛ گروه رزمی مسجد سلیمان، گروه رزمی کرمانشاه و گروه رزمی کرمان که اینها اول در اصفهان تشکیل و بعد به مراکز خدمتی‌شان اعزام می‌شدند. به رغم وجود این همه پادگان، مردم چون همراهی ارتشی‌ها را دیده بودند هیچ تعرضی به پادگان‌ها نکردند.

بعد از پیروزی انقلاب چه فعالیتی داشتید؟ منظورم همان اولین روزهای پیروزی است که نظام اسلامی هنوز به خوبی استقرار نیافته بود.

ارتش به محض پیروزی انقلاب حفاظت از اماکن عمومی را در اصفهان و سایر شهرها برعهده گرفت. آن زمان گروهک‌های بسیاری مثل قارچ ظاهر می‌شدند و هنوز ایادی رژیم پاکسازی نشده بودند. بنابراین بچه‌های ارتش آمدند و از بانک‌ها، شهرداری، استانداری، راه‌ها و... محافظت کردند. به عنوان نمونه پلیس راه اصفهان در حوزه استحفاظی بنده بود. دم در می‌ایستادیم و نگهبانی می‌دادیم. سایر دوستان هم در اماکن دیگر بودند. مثلاً سرهنگ خلبان محمدابراهیم باباجانی که جانباز و آزاده ۱۰ ساله کشورمان است، مأمور حفاظت و نگهداری از خزانه بانک ملی اصفهان بود.

ارتش چهره‌های انقلابی شاخص بسیاری دارد، اگر می‌شود یادی از برخی چهره‌های انقلابی ارتش کنیم.

اینجا می‌خواهم یادی کنم از شهید شریف اشراف که حافظ و کاتب قرآن بود. ایشان قبل از انقلاب نوشتن قرآن را آغاز می‌کند و بعد از انقلاب ادامه می‌دهد. شریف اشراف جانشین لشکر ۲۱ حمزه بود که به عنوان اولین نفرات به کردستان اعزام شد و همان جا نیز به شهادت رسید. ایشان کسی بود که در مسجد بازار اگر امام جماعت نمی‌آمد می‌گفت جای من، شریف اشراف نماز بخواند. شهید هر صفحه از قرآن را که می‌نوشت، ذیلش می‌آورد که آن را کجا نوشته است. ایشان سوره ناس را که تمام می‌کند، به شهادت می‌رسد. مقام معظم رهبری یک پی‌نوشت زیبایی در صفحه اول این قرآن نوشته‌اند. اصل قرآن در موزه بنیاد شهید در خیابان طالقانی در معرض دید عموم قرار دارد.

گفت‌وگو

گفت‌وگوی «جوان» با فرمانده ناحیه مقاومت بسیج حبیب‌بن مظاهر در تشریح برنامه‌های دهه فجر و ایام فاطمیه

۳۰هزار نفر در تجمع هیئت‌های مذهبی دارالشهدای تهران شرکت می‌کنند

■ غلامحسین بهبودی

دارالشهدای تهران این روزها در تب و تاب برگزاری باشکوه سالروز شهادت حضرت زهرا(س) و بزرگداشت یوم‌الله ۲۲ بهمن است. بر همین اساس امسال ناحیه مقاومت حبیب بن مظاهر در منطقه ۱۷ برنامه‌های متعددی دارد که ویزیت و درمان رایگان مردم در کنار کارهای فرهنگی بر جذابیت‌های این برنامه‌ها افزوده است. گفت‌وگوی ما با سرگرد حسین کریمی، فرمانده ناحیه حبیب بن مظاهر را پیش‌رو دارید.

امسال دهه فجر با ایام فاطمیه تقارن پیدا کرده است، در برنامه‌هایتان چه پیش‌بینی‌هایی برای این تقارن در نظر دارید؟

بیشتر از ۱۰ سال است که هیئت‌های مذهبی منطقه ۱۷ تجمع بزرگی را در سالروز شهادت حضرت زهرا(س) در میدان ابوذر برگزار می‌کنند. امسال که دهه فجر با ایام فاطمیه تقارن یافته است، بیشتر برنامه‌های این دو مناسبت همپوشانی دارند. به عنوان نمونه هر سال دو روز مانده به شهادت حضرت زهرا(س) ایستگاه‌های رایگان پزشکی در میدان ابوذر دایر می‌شود. امسال ما ویزیت و درمان رایگان را به مناسبت دهه فجر قبل از این دو روز شروع کرده‌ایم. به عنوان نمونه ۱۳ بهمن ماه به همت حوزه ۲۵۱، یک تیم پزشکی متشکل از متخصص زنان، قلب، ارولوژی، چشم پزشکی و بیماری‌های عفونی در مسجد جامع ابوذر حضور یافتند و به ویزیت رایگان ۶۰۰ الی ۷۰۰ نفر از مردم منطقه پرداختند.

> ۱۳ بهمن ماه به همت حوزه ۲۵۱ یک تیم پزشکی متشکل از متخصص زنان، قلب، ارولوژی، چشم پزشکی و بیماری‌های عفونی در مسجد جامع ابوذر حضور یافتند و به ویزیت رایگان ۶۰۰ الی ۷۰۰ نفر از مردم منطقه پرداختند

برای دهه فجر چه برنامه‌هایی دارید؟

منطقه ۱۷ با ۴ هزار شهید به دارالشهدای تهران موسوم است. امسال از پایگاه‌های مقاومت منطقه خواستیم یادواره‌های شهدا را رأس امورشان قرار دهند. همین طور نشست‌های فرهنگی و سیاسی و دعوت از چهره‌ها برای انجام سخنرانی از دیگر برنامه‌های این دهه است. امسال انقلاب اسلامی چهلمین سالگرد پیروزی‌اش را جشن می‌گیرد. به همین مناسبت نمایشگاهی تحت عنوان دستاوردهای انقلاب اسلامی در فرهنگسرای بهاران ترتیب دادیم که در بخش‌های مختلفی مثل غرفه پیشرفت‌های هسته، غرفه موشکی، نانو، کشاورزی و... به توضیح و تشریح دستاوردهای انقلاب می‌پردازد. در بخش جانبی این نمایشگاه جُنگ ۴۰ سالگی انقلاب را مختص قشر دانش‌آموز داریم که هر روز صبح میزبان ۱۵۰ الی ۲۰۰ دانش‌آموز است. جلسات گفتمان انقلاب اسلامی در مجموعه حلقه‌های صالحین، ایستگاه‌های صلواتی، زنگ انقلاب (ویژه مدارس منطقه) و خدمات پزشکی رایگان از دیگر فعالیت‌های ماست. این توضیح را هم بدهم که به دلیل تقارن دهه فجر و ایام فاطمیه از پایگاه‌های مقاومت خواستیم در تزئین مساجد و محلات هر دو موضوع را در نظر بگیرند. رأس برنامه‌های دهه فجر هم که روز ۲۲ بهمن با تجمع مردم مقابل مسجد جامع ابوذر و حرکت از مسیر میدان ابوذر، بزرگراه آیت‌الله سعیدی، میدان فتح و نهایتاً میدان آزادی برای شرکت در راهپیمایی یوم‌الله ۲۲ بهمن است.

در صحبت‌هایتان به دایر شدن خدمات پزشکی رایگان دو روز مانده به سالروز شهادت حضرت زهرا(س) اشاره کردید. پزشکان در چه رشته‌ها و زمینه‌هایی به ویزیت مردم می‌پردازند؟

در غرفه‌های پزشکی علاوه بر ویزیت، بخشی از داروهای بیماران به این عزیزان رایگان داده می‌شود. حتی اگر بعد از ویزیت مشخص شد یک بیمار نیاز به عینک دارد و توانایی تهیه آن را ندارد، عینک رایگان در اختیارش قرار می‌دهیم. تیم پزشکی ما از پزشک عمومی گرفته تا متخصص داخلی، چشم پزشک و... حتی روانشناس را دربرمی‌گیرد.

پیش‌بینی می‌کنید در سالروز شهادت حضرت زهرا(س) چه جمعیتی در میدان ابوذر حضور یابند؟

سال گذشته چیزی حدود ۱۵ الی ۲۰ هزار نفر در تجمع بزرگ هیئت‌های مذهبی منطقه ۱۷ شرکت داشتند که امسال پیش‌بینی ۳۰ هزار نفری داریم. سخنران مراسم که روز ۲۰ بهمن ماه ساعت ۹ صبح در میدان ابوذر (فلاح) برگزار می‌شود، حاج آقا پناهیان است و مداحان حاج مرتضی طاهری، حاج حسین هوشیار و حاج محمد باقر منصوری به مداحی می‌پردازند. توزیع ۴ هزار لیتر شیر به نیت ۴ هزار شهید منطقه ۱۷ و تهیه و توزیع ۱۴ دیگ آش و ۱۴ دیگ هلیم از برنامه‌های سالروز شهادت حضرت زهرا(س) است که جالب است بدانید هزینه تمامی این برنامه‌ها را خود مردم به صورت خودجوش تقبل می‌کنند.

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۵۵۸۷

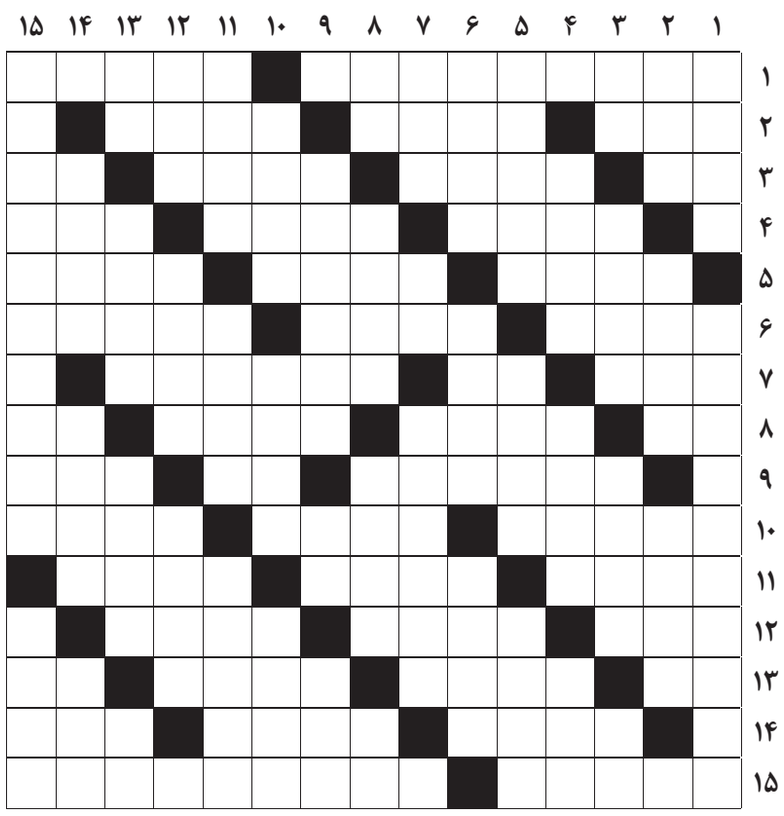

از راست به چپ

■ ۱- کسانی که برطبق قرآن، اطاعت از آنان واجب است- در نزدیکی ■ ۲- شیشه آزمایشگاه- عاشق- جذام ■ ۳- سرخود- قابله- پاره گوشت- از ما بهتران ■ ۴- اتاق پشتی- هر چیز ورقه‌مانند- مقهور عرصه شطرنج ■ ۵- نان از شب‌مانده- آشناکننده- غرش ابر ■ ۶- کشتی‌بان ماهر- پرسش- تیمی ■ ۷- یرنا- مفقود- از حواس پنجگانه ■ ۸- صورت- بازی قهوه‌خانه‌های قدیم- خودآرایی- آخرین نت ■ ۹- سوغات و ارمغان- اسم آذری- چیدن غله ■ ۱۰- حمد- موجود ریز تک‌سلولی- محوطه‌ای مخصوص تعلیم اسبان و سواران ■ ۱۱- زمین‌های اطراف شهر- نفت دریای شمال- محکم و استوار ■ ۱۲- قاریان- بالاترین رنگ- رشته نازک ■ ۱۳- حرف خطاب- از لبنیات- وسیله‌ای در آشپزخانه- علامت جمع ■ ۱۴- مجوز ورود به سینما- امام علی(ع): کَثرَةُ المِزاحِ تَذهَبُ البَهاءَ وَ... الشَّحناءَ؛ شوخی زیاد، ارج و احترام را می‌برد و موجب دشمنی می‌شود- بخش مستقلی از یک زندان ■ ۱۵- شادباش- مروارید سفید و زیبایی که برای نخستین‌بار در شش ماهگی در لثه پایین نوزاد ظاهر می‌شود

از بالا به پایین

■ ۱- صبر زرد- ناهنجاری روانی خودکوچک‌بینی ■ ۲- نهنگ- محصولی از مازندران و گیلان- مانعی در برابر پشه و مگس مزاحم ■ ۳- شگرد و فن- آشکار و واضح- خدای هندو- پایتخت آلمان غربی سابق ■ ۴- سوراخ های ریز پوست بدن که عرق از آنها دفع می‌شود – آماده کردن- بهترین تیم ورزشی هر کشور ■ ۵- شب را در جایی گذراندن- از شهرهای استان فارس- پایگاه موشکی ■ ۶- میوه ترش و شیرین- از هفت‌سین‌ها- نمره عالی ■ ۷- وفاکردن به عهد- درخت انگور- تیم ورزشی ارامنه ■ ۸- گرد بتونه- مایع نشاسته- همداستان کلیله- کنسرو ماهی ■ ۹- از خواهران نویسنده انگلیسی- علامت مصدر جعلی- تقویت‌کننده زمین زراعی ■ ۱۰- پاییز- خراب و دورانداختنی- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ■ ۱۱- پایتخت قطر- پاسگان فرهنگستان- دانشگاه معروف فرانسه ■ ۱۲- خالص- گوشه قبا و لباس- از لوازم التحریر ■ ۱۳- انتها- نیت‌شده- برقرار و آباد- حرف فقدان ■ ۱۴- راه بیرون شهری- غربال بنایی- کار برجسته و نمایان ■ ۱۵- ابزار غنی‌سازی اورانیوم- راهنما

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

	۱		۶					
			۵			۹		۷
۶			۲					
۲	۷						۵	
	۴			۷				
	۶			۹			۲	
۱		۸						
۹					۶			۱
					۱	۴		۲

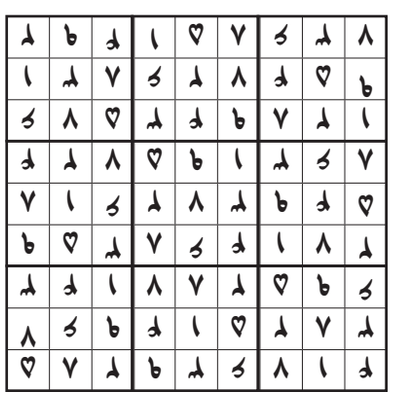

جدول کلمات متقاطع
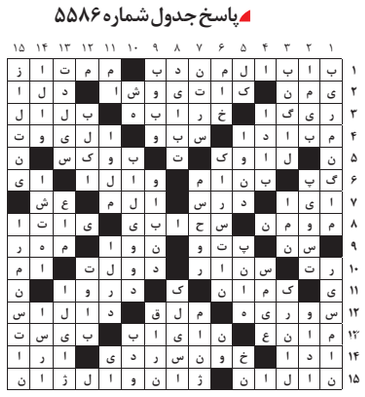
پاسخ جدول شماره ۵۵۸۶